

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-3-44>**Слободян Н.Г.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту**Навчально-наукового інституту економіки та управління
Національного університету харчових технологій***Черняк В.А.***магістрант**Навчально-наукового інституту економіки та управління
Національного університету харчових технологій***Slobodyan Natalia***Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing,
Educational and Scientific Institute of Economics and Management
National University of Food Technology***Chernyak Viktoriya***Master Student,**Educational and Scientific Institute of Economics and Management
National University of Food Technology*

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ МОДЕЛЕЙ БАНКРУТСТВА

STUDY OF THE FINANCIAL CONDITION OF THE ENTERPRISE USING BANKRUPTCY MODELS

АНОТАЦІЯ

В умовах сучасної економіки кожне підприємство працює для отримання прибутку, його збільшення. Важливою умовою при цьому є ефективне використання активів підприємства і контроль фінансового стану. Завдяки аналізу фінансового стану підприємства, оцінці фінансових показників діяльності можна спрогнозувати можливість банкрутства і запобігти цьому. У прогнозуванні банкрутства важливу роль відіграють формалізовані моделі. У статті описано методику коефіцієнтного аналізу фінансового стану із застосуванням формалізованих моделей банкрутства та проведено практичний фінансовий аналіз. На матеріалах конкретного підприємства проаналізовано показники фінансової діяльності й оцінено можливість банкрутства. Обґрунтовано, що використання формалізованих моделей на підприємстві значно допомагає управлінському персоналу в аналізі діяльності і показує напрями поліпшення фінансового стану.

Ключові слова: банкрутство, формалізована модель банкрутства, фінансовий стан підприємства, прогноз, показники фінансового стану.

АННОТАЦИЯ

В условиях современной экономики каждое предприятие работает для получения прибыли, ее увеличения. Важным условием при этом является эффективное использование активов предприятия и контроль финансового состояния. Благодаря анализу финансового состояния предприятия, оценке финансовых показателей деятельности можно спрогнозировать возможность банкротства и предотвратить его. В прогнозировании банкротства важную роль играют формализованные модели. В статье описана методика коэффициента анализа финансового состояния с применением формализованных моделей банкротства и проведен практический финансовый анализ, на материалах конкретного предприятия проанализированы показатели финансовой деятельности и оценена возможность банкротства. Обосновано, что использование формализованных моделей на предприятии значительно помогает управленческому персоналу в анализе

деятельности и показывает направления улучшения финансового состояния.

Ключевые слова: банкротство, формализованная модель банкротства, финансовое состояние предприятия, прогноз, показатели финансового состояния.

ANNOTATION

In today's economy, each company works to make a profit, increase it. An important condition is the efficient use of enterprise assets and financial control. Through the analysis of the financial condition of the enterprise, the assessment of financial performance, you can predict the possibility of bankruptcy and prevent it. Formalized models play an important role in predicting bankruptcy. The article describes the method of coefficient analysis of financial condition using formalized models of bankruptcy and conducted a practical financial analysis. The indicators of financial activity are analyzed on the materials of a specific enterprise and the possibility of bankruptcy is assessed. The importance of bankruptcy forecasting today is an important part of the enterprise, as due to the unstable economy there is a crisis in the industrial sector of the economy. And, therefore, the management should count all moments not to go bankrupt, for this purpose and use the analysis of activity. The article substantiates the essence of the definition of «bankruptcy» and on the basis of the data of the researched enterprise the analysis of its activity is made and the forecast of bankruptcy according to various formalized models is made. For the analysis of the possibility of bankruptcy the formalized models of E. Altman, Irkutsk Academy and Tereshchenko O. were chosen. Various indicators and approaches to predict bankruptcy are considered. Each model has a number of factors that can determine the likelihood of future bankruptcy. For a better analysis it is necessary to analyze a larger number of indicators, for this it is more appropriate to use more models than one, as the result will be more true. The article analyzes the activities of the enterprise and determines the probability of bankruptcy according to different models. Performance analysis and analysis using formalized models assist management in making further management decisions. It is substantiated that the use of formalized models in the

enterprise significantly helps management staff in the analysis of activities and shows ways to improve financial condition.

Key words: bankruptcy, formalized model of bankruptcy, financial condition of the enterprise, forecast, indicators of financial condition.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні рівень розвитку економіки вимагає від суб'єктів господарювання дотримання певних правил для успішного функціонування в ринковому середовищі. За рахунок значного розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль аналізу фінансового стану підприємств та прогнозування можливого банкрутства. Достовірна оцінка фінансового стану підприємства дуже важлива для формування правильних висновків та прийняття адекватних рішень. Для отримання достовірної оцінки фінансового стану підприємства повинні прогнозувати ризики можливого банкрутства завчасно і намагатися уникати такого стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Існує багато праць учених, які займалися діагностикою фінансового стану підприємства, антикризовим фінансовим управлінням, запровадженням системи раннього попередження й реагування на загрозу неплатоспроможності, методологічними підходами до діагностики банкрутства, зокрема С. Беляєва, В.В. Ковальов, А.М. Савченко, Л.В. Соколова, Р. Манн, Е. Майер, О.Б. Ватченко, Р.С. Шаранов та ін. Безпосередньою розробленням методик і моделей прогнозування ймовірності банкрутства займалися такі вчені, як Е. Альтман, Дж. Аргенті, К. Беерман, Д. Стос, Р. Таффлер, О. Терещенко та ін. Однак, попри велику кількість публікацій за даною тематикою, питання вибору моделі, яка забезпечила б вітчизняним підприємствам, їх фінансовим менеджерам справді об'єктивні результати щодо оцінки фінансового стану і прогнозування банкрутства, залишається не вирішеним і його актуальність дедалі зростає.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є дослідження ймовірності банкрутства на основі вітчизняних і зарубіжних факторних моделей банкрутства, а також розроблення рекомендацій щодо запобігання можливому банкрутству на прикладі ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Під час тривалої фінансової кризи на підприємстві та хронічної неплатоспроможності підприємство може бути об'явлене банкрутом. Банкрутство – це реалізація катастрофічних ризиків підприємства в процесі його господарської діяльності, внаслідок чого воно не може задовольнити в установлені строки вимоги, що пред'явлені з боку його кредиторів, та виконати зобов'язання перед бюджетом. Для

того щоб попередити такий стан на підприємстві, використовуються багатфакторні моделі прогнозування банкрутства [1].

Для визначення фінансового стану підприємства, його подальшого розвитку складають прогнозований баланс. Прогнозований баланс формується до початку основної діяльності відповідно до перспективних планів, стратегії розвитку підприємства. У складанні саме такої звітності зацікавлені передусім внутрішні користувачі інформації, оскільки саме у прогнозованій фінансовій звітності інтегруються всі основні показники господарської діяльності підприємства.

Досліджуване підприємство «ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» – суб'єкт малого підприємництва, який використовує скорочену форму звітності, не сплачує податок на прибуток, є платником єдиного податку.

У результаті аналізу фінансової звітності за 2018 р. управлінський персонал підприємства розробив заходи щодо збільшення прибутковості та збалансування фінансового стану, зокрема:

- зміна складу і структури власного капіталу за рахунок збільшення прибутку;
- зменшення суми виробничих запасів шляхом прискорення їх оборотності та реалізації неліквідних;
- скорочення дебіторської заборгованості й збільшення загальної суми грошових коштів та їх еквівалентів;
- зменшення суми поточних зобов'язань за рахунок поліпшення платоспроможності.

На підприємстві «ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» було проведено аналіз фінансових звітів за останні три роки і сформовано прогнозний баланс та звіт про фінансові результати (табл. 1, 2).

Після аналізу історичного балансу підприємства було спрогнозовано новий баланс, а його показники порівняли з історичним.

Сума активів на кінець періоду становила 828,80 тис грн, що на 178,8 тис грн більше, ніж у минулому періоді.

У наступному періоді проведено низку важливих заходів, згідно з якими і було складено прогнозований фінансовий звіт. Оновлено матеріально-технічне забезпечення на підприємстві, закуплено нову техніку для виготовлення нової продукції. Зменшено суму виробничих запасів та готової продукції на складі, збільшено обсяги реалізації. Збільшено суму іншої дебіторської заборгованості, проте зменшено суму дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Сума грошових коштів та їх еквівалентів була збільшена за останній період завдяки збільшенню продажів готової продукції і зменшенню дебіторської заборгованості. За рахунок додаткового капіталу, грошових коштів від продажу готової продукції зменшено суму непокритого збитку. Поточні зобов'язання за останній період значно зменшилися на кінець 2019 р. за рахунок сплати заборгованості кредиторам, бюджету і працівникам із виплати заробітної плати.

Таблиця 1

Прогнозований баланс «ТДВ Коростишівський завод продовольчих товарів» на 2019 р.

Статті	На 1.01.2019	На 31.12.2019	Абсолютне відхилення
1	2	3	4
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	9,4	9,4	0
Основні засоби	442,6	600	157,4
первісна вартість	1842,5	2000	157,5
знос	1399,9	1400	0,1
Інвестиційна нерухомість	-	-	-
Довгострокові біологічні активи	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	10,9	-	-10,9
Інші необоротні активи	-	-	-
Усього за розділом I	462,9	609,40	146,5
II. Оборотні активи			
Запаси	96,3	70,2	-26,1
Виробничі запаси	-	-	-
Незавершене виробництво	-	-	-
Поточні біологічні активи	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	0	10,9	10,9
Дебіторська заборгованість перед бюджетом, у тому числі з податку на прибуток	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	28,2	29,6	1,4
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	23	69	46
Витрати майбутніх періодів	2,8	2,7	-0,1
Інші оборотні активи	36,8	37	0,2
Усього за розділом II	187,1	219,40	32,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	650,00	828,80	178,8
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1382,9	1382,9	0
Капітал у дооцінках	-	-	-
Додатковий капітал	500,4	150	-350,4
Резервний капітал	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-2122,3	-800	1322,3
Неоплачений капітал	-	-	-
Вилучений капітал	-	-	-
Усього за розділом I	-239	732,90	971,9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	-	-	-
Поточна заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	-	-	-
товари, роботи, послуги	257,9	50	-207,9
розрахунками з бюджетом	72,3	30	-42,3
у тому числі з податку на прибуток	-	-	-
розрахунками зі страхування	10,5	5,4	-5,1
розрахунками з оплати праці	41,2	10,5	-30,7
Доходи майбутніх періодів	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	507,1	0	-507,1
Усього за розділом III	889	95,9	-793,1
Баланс	650,00	828,80	178,8

Таблиця 2

Звіт про фінансові результати СМП

Стаття	Код рядка	За звітний період (2019)	За аналогічний період попереднього року (2018)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	3658,3	2576,5
Інші операційні доходи	2120	1090,6	596,6
Інші доходи	2240	36,5	29,2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4785,4	3202,5
Собівартість реалізованої продукції	2050	(3326,4)	(2336,9)
Інші операційні витрати	2180	(1448,2)	(1090,6)
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати	2285	(4774,6)	(3427,5)
Фінансовий результат до оподаткування	2290	10,8	(225)
Податок на прибуток	2300	(*)	(*)
Чистий прибуток (збиток)	2350	10,8	(225)

Таблиця 3

Показники фінансового стану ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» з урахуванням прогнозу

№	Показник	Норматив	Історичний баланс	Прогнозний баланс	Абсолютне відхилення прогнозу від історичного балансу
1	2	3	4	5	6
1	Необоротні активи	-	462,9	609,4	146,5
2	Оборотні активи	-	187,1	219,4	32,30
3	Поточні зобов'язання	-	889	95,9	-793,10
4	Власний капітал	-	-239	732,9	971,90
5	Довгострокова заборгованість	-	0	0	0,00
6	Валюта балансу	-	650	828,8	178,80
7	Дебіторська заборгованість	-	0	10,9	10,90
8	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи	-	257,9	50	-207,90
9	Грошові кошти	-	23	69	46,00
10	Коефіцієнт автономії	≥ 0,5	-0,37	0,88	1,25
11	Коефіцієнт мобільності	-	0,40	0,36	-0,04
12	Коефіцієнт маневреності	0,2; 0,3;	-3,75	0,56	4,31
13	Коефіцієнт фінансової стійкості	1	-0,27	7,64	7,91
14	Коефіцієнт покриття заборгованості	2	0,21	2,29	2,08
15	Коефіцієнт поточної ліквідності	1	0,03	0,83	0,81
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25-0,3	0,03	0,72	0,69
17	Коефіцієнт покриття за рахунок дебіторської заборгованості	0,8-1	0	0,22	0,22

Для дослідження фінансового стану підприємства необхідно порівняти показники історичної та прогнозованої фінансової звітності (табл. 3).

На основі аналізу фінансового стану підприємства з урахуванням прогнозу можна зробити такі висновки.

Необоротні активи в прогнозованому балансі становитимуть 609,4 тис грн, що на 146,5 тис грн, більше ніж в історичному балансі. Оборотні активи в історичному балансі становили 187,1 тис грн, у прогнозі – 219,4 тис грн, що на 32,3 тис грн більше.

Поточні зобов'язання в історичному балансі становили 889,0 тис грн, у прогнозі – 95,9 тис грн, що на 793,1 тис грн менше, це говорить про те, що підприємство розраховується

зі своїми кредиторами в майбутньому періоді.

Власний капітал у прогнозі збільшиться на 971,9 тис грн, валюта балансу – на 178,8 тис грн. З'явиться дебіторська заборгованість у сумі 10,9 тис грн, а поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшиться на 207,9 тис грн. Грошові кошти збільшаться у прогнозі на 46 тис грн.

Коефіцієнт автономії на підприємстві становив 0,37, у прогнозі – 0,88, що значно вище нормативу, отже, підприємство стане фінансово незалежним.

Коефіцієнт мобільності має позитивну динаміку, у прогнозованому балансі він збільшиться, і це показує збільшення мобільності активів на підприємстві у прогнозованому періоді.

Коефіцієнт маневреності становив 3,75, прогнозований показник становитиме 0,56 завдяки значному зменшенню поточних зобов'язань та збільшенню оборотних активів на підприємстві.

Коефіцієнт фінансової стійкості становив 0,27, у прогнозі показник становить 7,64 завдяки тому, що суттєво збільшився власний капітал на підприємстві і значно зменшилися поточні зобов'язання.

Коефіцієнт покриття заборгованості у прогнозованому періоді стане нормативним, бо становитиме 2,29, і такі зміни відбулися за рахунок збільшення оборотних активів та значного зменшення поточних зобов'язань підприємства.

Коефіцієнти поточної та абсолютної ліквідності у прогнозованому періоді значно збільшаться за рахунок зменшення поточних зобов'язань на підприємстві та збільшення оборотних активів, а саме грошових коштів та дебіторської заборгованості.

Коефіцієнта покриття заборгованості за рахунок дебіторської заборгованості в історичному балансі не було, оскільки на підприємстві не було дебіторської заборгованості, а на кінець року цей показник становить 0,22, що є меншим від нормативного значення, проте підприємство розвивається, і в майбутньому цей показник стане нормативним. Тобто після аналізу фінансового стану підприємства можна сказати, що підприємство є стійким, ліквідним і автономним.

Для розуміння фінансового стану підприємства і визначення, чи є підприємство на межі банкрутства чи ні, необхідно перевірити показники підприємства за допомогою формалізованих моделей банкрутства [2]. У даному дослідженні використано моделі Альтмана, Іркутської академії та модель О. Терещенка.

У західній практиці для прогнозування банкрутства використовують багатофакторні моделі Е. Альтмана, зокрема, п'ятифакторну модель прогнозування банкрутства. На основі дослідження показників збанкрутілих підприємств, порівняння їх з аналогічними за розмірами в даній галузі, яким удалося зберегти платоспроможність, вибудувалася модель. Для цього співставлялися п'ять показників, які розкривали різні боки фінансового становища підприємства, і за допомогою формули (1) оцінювалися можливості банкрутства підприємства [3]:

$$Z = 1,2K_{об} + 1,4K_{нп} + 3,3K_p + 0,6K_n + 1,0K_{ва}, \quad (1)$$

де $K_{об}$ – частка оборотних коштів в активах, тобто відношення активів до загальної суми активів, грн;

$K_{нп}$ – рентабельність активів, визначених на основі нерозподіленого прибутку, тобто відношення нерозподіленого прибутку (чистий прибуток за мінусом дивідендів) до загальної суми активів, %;

K_p – рентабельність активів, визначена на основі балансового прибутку, тобто відношення балансового прибутку (до відрахування податків) до загальної суми активів, %;

K_n – коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу, тобто відношення рин-

кової вартості акціонерного капіталу (сумарна ринкова вартість акцій підприємства) до короткотермінових зобов'язань;

$K_{ва}$ – віддача всіх активів, тобто відношення виручки від реалізації до загальної суми активів, % [4, с. 154–155].

$$K_{об} = \frac{\text{Робочий капітал}}{\text{Активи}};$$

$$K_{нп} = \frac{\text{ЧП}}{\text{Активи}}; \quad K_p = \frac{\text{Прибуток до оприбуткування}}{\text{Активи}};$$

$$K_n = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Активи}}; \quad K_{ва} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Активи}}$$

До цієї моделі включаються показники ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості, ринкової активності.

Залежно від значення показників прогнозують імовірність банкрутства:

до 1,8 – дуже висока;

від 1,8 до 2,7 – висока;

від 2,8 до 2,9 – можлива;

більше 3,0 – дуже низька [4, с. 155; 5].

За допомогою п'ятифакторної моделі прогноз банкрутства можна встановити з точністю до 95%.

Необхідно проаналізувати показники підприємства за останній період і за прогнозними даними (табл. 4).

Таблиця 4
Показники ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» за моделлю Альтмана за 2018–2019 рр.

№	Показник	2018	2019
1	2	3	4
1	$K_{об}$	-1,0798	0,1490
2	$K_{нп}$	-0,3462	0,1337
3	K_p	0,3462	0,1337
4	K_n	-0,3677	0,8843
5	$K_{ва}$	3,9638	4,4140
6	Z	4,6437	5,7518
7	Ймовірність банкрутства	банкрутство не загрожує	банкрутство не загрожує

Банкрутство підприємству не загрожує, бо $Z \geq 2,99$.

Проаналізувавши досліджуване підприємство за моделлю Альтмана, можна зробити висновки, що підприємству банкрутство не загрожує ні зараз, ні за прогнозованими показниками.

Наступною моделлю для аналізу є чотирьохфакторна R-модель, запропонована вченими Іркутської державної економічної академії, яка розраховується за формулою (2):

$$R = 8,38K_1 + K_2 + 0,054K_3 + 0,64K_4 \quad (2)$$

$$\text{де } K_1 = \frac{\text{Оборотний капітал}}{\text{Активи}}; \quad K_2 = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}};$$

$$K_3 = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Активи}}; \quad K_4 = \frac{\text{ЧП}}{\text{Загальні витрати}}$$

Якщо $R < 0$, то вірогідність банкрутства максимальна і дорівнює 90–100%;

якщо $0 < R < 0,18$ – вірогідність висока, дорівнює 60–80%;

якщо $0,18 < R < 0,32$ – вірогідність середня, дорівнює 35–50%;

якщо $0,32 < R < 0,42$ – вірогідність низька, дорівнює 15–20%;

якщо $R > 0,42$ – вірогідність мінімальна, до 10% [6, с. 120–123].

Необхідно розрахувати показники для ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» за моделлю, запропонованою вченими Іркутської державної економічної академії (табл. 5).

Таблиця 5
Показники ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» за R-моделлю, 2018–2019 рр.

№	Показник	2018	2019
1	2	3	4
1	K_1	0,2878	0,2642
2	K_2	0,9414	0,1512
3	K_3	3,9638	4,4140
4	K_4	-0,0656	0,0232
5	R	3,5252	2,6184
6	Ймовірність банкрутства	ймовірність мінімальна (10%)	ймовірність мінімальна (10%)

Банкрутство підприємству не загрожує, бо $R \geq 0,42$.

За моделлю вчених Іркутської державної економічної академії підприємство також немає ризиків банкрутства. Тобто вже друга формалізована модель банкрутства показує, що досліджуване підприємство немає причин і ризиків для такого стану, як банкрутство.

Також досить поширеною у використанні в Україні є модель О. Терещенка. Дана модель – це універсальна модель, яка включає в себе шість показників і побудована на основі 850 підприємств різних галузей.

Модель О. Терещенка визначається за формулою (3):

$$Z = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6 \quad (3)$$

$$\text{де, } X_1 = \frac{\text{Грошові надходження}}{\text{Зобов'язання}}; X_2 = \frac{\text{Активи}}{\text{Зобов'язання}};$$

$$X_3 = \frac{\text{ЧП}}{\text{Активи}}; X_4 = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}};$$

$$X_5 = \frac{\text{ВЗ}}{\text{ЧД}}; X_6 = \frac{\text{ЧД}}{\text{Основний капітал}}.$$

На основі проведених досліджень за даною моделлю здійснюється висновок про ймовірність банкрутства підприємства:

- якщо $z > 2$ – банкрутство не загрожує;
- якщо $1 < z < 2$ – фінансова стійкість порушена;
- якщо $0 < z < 1$ – існує загроза банкрутства [7].

Проведемо аналіз підприємства за даною моделлю (табл. 6).

Таблиця 6
Показники ТДВ «Коростишівський завод продовольчих товарів» за моделлю О. Терещенка, 2018–2019 рр.

№	Показник	2018	2019
1	2	3	4
1	X_1	0,0258	0,7195
2	X_2	0,7312	8,6423
3	X_3	0,3462	0,1337
4	X_4	-0,0873	0,0303
5	X_5	0,0374	0,0192
6	X_6	-10,78	5,0536
7	Z	2,3930	4,2873
8	Ймовірність банкрутства	банкрутство не загрожує	банкрутство не загрожує

Банкрутство підприємству не загрожує, бо $Z \geq 2$.

За моделлю Терещенка підприємству також не загрожує банкрутство, а завдяки поліпшенню роботи в майбутньому коефіцієнти зростають, тобто до межі банкрутства підприємство не наближається.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Кожна модель використовує певні відносні показники для оцінки загрози банкрутства. На нашу думку, необхідно комплексно використовувати одночасно декілька моделей для більш глибокого та всебічного аналізу фінансового стану підприємства. Результат прогнозування за декількома моделями допоможе побачити проблемні показники на підприємстві, щоб у подальшому їх поліпшити. Формалізовані моделі банкрутства допомагають управлінському персоналу у визначенні фінансового стану підприємства, його стійкості і можливості або неможливості банкрутства в найближчий час. Аналізоване підприємство хоча й має певні проблеми з фінансовим станом, має збитки і загалом показники є низьким, але за трьома моделями банкрутство такому підприємству не загрожує. Відповідно, управлінський персонал повинен визначити таку стратегію розвитку, яка допоможе в майбутньому досягти фінансової стабільності, підвищити ділову активність, конкурентоспроможність і рентабельність.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Савченко А.М. Аналіз показників балансу з метою попередження банкрутства суб'єкта господарювання. *Молодий вчений*. 2019. № 1(65). С. 501–505.
2. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. *Економічний аналіз*. 2014. Т. 18. № 2. С. 239–245.
3. Ватченко О.Б., Шаранов Р.С. Використання моделей оцінки ймовірності банкрутства на підприємствах України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 6(17). С. 132–138.

4. Савицкая Г.В. Экономический анализ : учебник / под. ред. Г.В. Савицкой ; 14-е изд., перераб. и доп. Москва : ИНФРА-М, 2014. 649 с.
5. Слободян Н.Г. Методи оцінки ймовірності банкрутства підприємства в антикризовому управлінні. *Удосконалення обліково-аналітичної роботи та її вплив на економічну інтеграцію країни* : колективна монографія. Київ : НУХТ, 2018. С. 83–92.
6. Ковтун Н.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : Київський університет, 2014. 527 с.
7. Соколова Л.В., Верясова Г.М., Соколов О.Є. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки кризового стану промислових підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 3(20). С. 357–364.

REFERENCES:

1. Savchenko A. M., Blyshchuk L. V. (2019) Analiz pokaznykiv balansu z metoiu poperedzhenia bankrutstva subiekta hospodariuvannia [Analysis of balance indicators to prevent bankruptcy of the business entity] *Young Scientist*, vol. 1, no. 65, pp. 501–505.
2. Slobodian N.H. (2014) Analiz i prohnozuvannia finansovoi stiiikosti pidpriemstva v suchasnykh umovakh: metodolohiia i praktyka» [Analysis and forecasting of financial stability of the enterprise in modern conditions: methodology and practice]. *Ekonomichnyi analiz, Zb. nauk. prats* [Economic analysis, Collection of scientific works]. Ternopilskyi NEU, pp. 239–245.
3. Vatchenko O. B., Sharanov R. S. (2018) Vykorystannia modelei otsinky ymovirnosti bankrutstva na pidpriemstvakh Ukrainy [Use of models for estimating the probability of bankruptcy at Ukrainian enterprises]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 6, no. 17, pp. 132–138.
4. Savitskaya G.V. (2014) *Ekonomicheskii analiz* [Economic analysis]. Moscow: NITs INFRA-M. (in Russian)
5. Slobodian N.H. (2018) Metody otsinky imovirnosti bankrutstva pidpriemstva v antykrizovomu upravlinni [Methods for assessing the probability of bankruptcy of the enterprise in crisis management]. *Udoskonalennia oblikovo-analitychnoi roboty ta yii vplyv na ekonomichnu intehtratsiiu krainy: kolektyvna monohrafiia* [Improvement of accounting and analytical work and its impact on the economic integration of the country: a collective monograph]. Kyiv: NUKhT, pp. 83–92.
6. Kovtun N.V. (2014) *Finansovyi analiz* [Financial analysis]. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet». (in Ukrainian)
7. Sokolova L.V., Veriasova H.M., Sokolov O.Ye. (2019) Porivnialnyi analiz zastosuvannia modelei otsinky kryzovoho stanu promyslovykh pidpriemstv [Comparative analysis of the application of crisis assessment models of industrial enterprises]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 3, no. 20, pp. 357–364.